

Nr 35

**Kungl. Maj:ts proposition med förslag till teckning av aktier i AB
Svensk exportkredit**

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över industriärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

RUNE B. JOHANSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att 50 milj. kr. anvisas för teckning av aktier i AB Svensk exportkredit.

Utdrag av protokollet över industriärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 23 februari 1973.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, ODHNOFF, MOBERG, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, FELDT.

Chefen för industridepartementet, statsrådet Johansson, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *teckning av aktier i AB Svensk exportkredit* och anför.

AB Svensk exportkredit (SEK) bildades år 1962 (prop. 1962: 125, SU 1962: 110 och BaU 1962: 22, rskr 1962: 272 och 275). I propositionen anförde chefen för finansdepartementet bl. a. att konkurrensen på utlandsmarknaderna under senare år kommit att gälla inte endast priser, kvalitet och leveranstider utan i ökad utsträckning även betalningsvillkoren. Kredittiderna hade därigenom kommit att spela allt större roll vid exportaffärerna. Genom att SEK bildades med uppgift att medverka vid finansieringen av svensk export genom kreditgivning skapades institutionella förutsättningar för att bättre lösa exportnäringens finansieringsproblem.

SEK får lämna kredit på högst tjugo år. För kredit skall ställas betryggande säkerhet, exempelvis importörens skuldförbindelse och/eller utländsk bankgaranti. Om inte den erbjudna säkerheten kan anses betryggande, förutsätts att exportören ställer kompletterande säkerhet, t. ex. svensk bankgaranti eller garanti av exportkreditnämnden.

Enligt bolagsordningen skall SEK ha ett aktiekapital av lägst 100 och högst 300 milj. kr. Bolagets aktiekapital uppgår f. n. till 100 milj. kr. och ägs till hälften av staten och till hälften av följande affärsbanker: Götabanken, Skandinaviska enskilda banken, Skaraborgsbanken, Skånska banken, Sundsvallsbanken, Svenska handelsbanken, Sveriges kreditbank, Uplandsbanken, Wermlandsbanken och Östergötlands enskilda bank. Ytterligare medel för sin verksamhet anskaffar SEK genom upplåning på kapitalmarknaden, huvudsakligen via AP-fonden. Mot bakgrund av främst den ökande efterfrågan på varvskrediter höjdes den s. k. upplåningsmultipln för eget kapital år 1970 från sex till tio (prop. 1970: 82, SU 1970: 113, rskr 1970: 307). SEK får nu låna upp medel eller ikläda sig garantiförpliktelser till ett belopp som högst får utgöra summan av dels bolagets kassa och banktillgodohavanden, dels nio tiondelar av fordringar med exportkreditnämndens garanti eller statens

fartygskreditgaranti, dels ett belopp motsvarande tio gånger bolagets eget kapital inkl. lagstadgade fonder och balanserade vinstmedel.

Beslut om ändring i bolagsordningen är bara giltigt om det godkänns av Kungl. Maj:t. Bolaget står under tillsyn av bankinspektionen.

Vid SEK:s bildande förutsågs att finansieringen av fartygskrediter skulle bli en av bolagets huvuduppgifter. Det förhållandet att de svenska varven i början av 1960-talet i allt större omfattning såg sig tvingade att ge långa krediter till sina köpare har fortsatt att prägla fartygsexporten under 1960-talet. SEK har, vilket framgår av följande tabell, spelat en viktig roll som finansiär av dessa fartygskrediter.

SEK:s långivning. Milj. kr.

	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Utlämnade lån	190,8	141,4	333,1	398,4	480,8	355,9
därav till varven	117,1	22,0	221,0	311,7	291,5	135,3
” i %	61	16	66	78	61	38
Utestående lån per den 31 december 1972						1 302,3
därav till varven						809,8

SEK:s utlåning till andra företag än varv är spridd på ett antal exportföretag som levererar tunga kapitalvaror på kredit. Under senare år har behovet ökat av refinansiering genom SEK av exportörernas långa krediter främst för större maskinanläggningar och annan tyngre kapitalvaruutrustning. Inte minst i fråga om exporten till öststaterna har möjligheten att lämna krediter i vissa fall blivit ett viktigt konkurrensmedel.

För kredit i SEK skall enligt bestämmelse i bolagsordningen ställas betryggande säkerhet. Vidare föreskrivs f. n. att bolaget skall ägna särskild uppmärksamhet åt att inte samma eller med varandra i väsentlig ekonomisk intressegemenskap förbundna kredittagare beviljas kredit i sådan omfattning att fara kan uppkomma för bolagets säkerhet. Med kredit jämställs borgen och annan garantiförpliktelse till bolaget liksom också garantiförpliktelser för kredittagare, som bolaget ingår. Bolaget har under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande beslutat att bolagsordningen i denna del skall ha den lydelsen att bolaget bör tillse att inte samma eller med varandra förbundna företag beviljas kredit eller lämnas garanti i sådan omfattning, att därav fara uppkommer för bolagets säkerhet. Den grundläggande bestämmelsen, som föreskriver att betryggande säkerhet skall vara ställd, kvarstår oförändrad. Syftet med ändringen är att möjliggöra en friare bedömning av större krediter till företag, vilkas ekonomiska ställning och kreditvärdighet kan betraktas som fullt godtagbar.

Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att besluta angående den föreslagna ändringen i bolagsordningen.

SEK:s nuvarande eget kapital förslår sannolikt till en normal expansion av rörelsen under ett par år framåt. SEK:s utlåning har emel-

lertid även kommit att omfatta krediter till en och samma låntagare av mycket betydande storlek och behovet av sådana krediter kan väntas bli än mer uttalat. Med hänsyn härtill och även med beaktande av önskvärdheten att på något längre sikt säkerställa SEK:s möjligheter att betjäna exportnäringens växande och alltmer differentierade kreditbehov, har aktieägarna på extra bolagsstämma i februari 1973 beslutat om en ökning av aktiekapitalet från 100 till 200 milj. kr. En sådan ökning förutsätter att staten som hälftenägare i bolaget är beredd teckna aktier för ett värde av 50 milj. kr.

Jag ser det som ett vitalt samhällsintresse att exportnäringarnas möjligheter att konkurrera med andra länder på utlandsmarknaderna upprätthålls. SEK spelar i detta sammanhang en viktig roll. Storleken av det egna kapitalet begränsar emellertid SEK:s möjligheter att lämna stora krediter på en hand. De ökande och alltmer differentierade kreditbehoven gör det vidare önskvärt att på något längre sikt säkra att bolaget har tillräcklig utlåningskapacitet. I likhet med SEK anser jag att detta bör ske genom ökning av aktiekapitalet till 200 milj. kr. Jag förordar således att staten tecknar aktier i bolaget till ett belopp av 50 milj. kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *teckning av aktier i AB Svensk exportkredit* för budgetåret 1973/74 under fonden för statens aktier anvisa ett investeringsanslag av 50 000 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten